

TRANSCA

Diversitet

Hvorfor læse denne tekst...

Begrebet diversitet peger på forskelligheder. I et sociokulturelt perspektiv bruges diversitet til at beskrive de åbenlyse og/eller opfattede forskelle mellem individer eller grupper. Forskel der udgør en forskel, er socialt og kulturelt organiseret og produceret på baggrund af kulturelle karakteristika (dvs. køn, race, etnicitet, nationalitet, alder) og/eller sociale egenskaber (dvs. social klasse, socioøkonomisk og professionel status, seksuel orientering, religiøs tilknytning). Som sådan forstås forskel ikke som en essens, men et forhold - en position eller perspektiv, der refererer til det ikke-identiske og ulige. Desuden indebærer det skelnen, opdeling, diversitet og andethed.

Mangfoldigheden i uddannelseskonkter, viser behovet for interkulturel bevidsthed og forståelse, samt eventuelle uddannelsesreformer for at svare til det stigende antal kulturelt forskellige studerende på tværs af lande og lokaliteter. Derfor er diversitet et begreb med pædagogisk betydning, idet det antager betydningen af at udforske og integrere sociokulturelle forskelle i undervisnings- og læringsprocessen. Fra et uddannelsesmæssigt synspunkt indebærer et fokus på diversitet at forstå måder, hvorpå visse forskelle positionerer individer og grupper, informerer intersubjektiv kommunikation, gør relationer meningsfulde og former social interaktion.

At være lydhør over for diversitet indebærer at forholde sig positivt til heterogenitet, imødekomme studerendes forskellige baggrunde og perspektiver og at udøve inkluderende undervisnings- og læringspraksis. For lærerne indebærer anerkendelsen af diversitet, i interkulturelle skoler med studerende af anden etnisk eller national baggrund, en overvejelse af de forskellige måder, studerende oplever undervisning og læring på. I denne henseende bliver diversitet et positivt begreb, hvor eksklusion og devaluering af medlemmer af ikke-dominerende grupper forhindres, og forskelle diskuteres, undervises og forvaltes med viden, indsigt og omhu.

Historisk kontekst

Mangfoldighed (eller menneskelig variation) er blevet kaldt antropologiens forretning (Hannerz 2010). Fra de formative år har sociokulturel antropologi specialiseret sig i at undersøge og redegøre for den sociale og kulturelle variation i verden (Barth et al. 2005). Den franske antropolog, Claude Lévi-Strauss, har skrevet at man bør "forsøge at forstå sit objekt gennem dets mest forskellige manifestationer" (Levi-Strauss 1985: 49), hvilket betyder at alle kulturelle variationer skal med for at kunne forstå hvad et menneske er. Dertil minder den norske antropolog, Thomas Hylland Eriksen, os om at antropologien udforsker "hvordan forskellige mennesker kan være, og på samme tid, hvad alle mennesker har noget til fælles" (Eriksen 2001: 1).

I forfølgelsen af viden om menneskelig diversitet har antropologi anvendt begreberne *kultur* og *samfund* for at illustrere den sociale og kulturelle variation i hele verden. Idéen om *kultur* henviser til de erhvervede, kognitive og symbolske aspekter af tilværelsen (se Moore 2009), mens begrebet *samfund* henviser til den sociale organisering af menneskeliv,

TRANSCA

interaktionsmønstre og magtforhold (Kuper 1988). Begge udtryk refererer til grundlæggende ligheder og systematiske forskelle mellem mennesker. Begge producerer sammenligninger og skaber analytiske forskelle i studiet af kulturel og social diversitet (Eriksen & Nielsen 2001, Barnard 2004). Samlet set og på trods af dets hyppige anvendelse eller dets implikationer i dokumentationen af sociokulturel variation har diversitet hovedsagelig været et beskrivende udtryk i antropologisk litteratur.

Den svenske antropolog, Ulf Hannerz (1996) har foreslået syv tilgange til forståelse af manifestationen af diversitet i den moderne transnationale verden: kulturel diversitet som et udtryk for menneskelig kreativitet; ideerne om retfærdighed og selvbestemmelse; tilpasning af menneskeliv til det fysiske miljø og dets begrænsede ressourcer; at modvirke forholdet mellem politisk og økonomisk afhængighed; glæde ved de forskellige kulturelle udtryk; nyttig provokation til intellektet; og en fond af viden om måder at gøre tingene på (56-64).

Alligevel har en bekymring med idéer om forskel, der har vundet plads i 1990'erne og 2000'erne, gjort forestillingen om diversitet noget moderigtigt. Mangfoldighed fremstår som et nøglebegreb i globale og lokale diskurser relateret til en vægt på specificitet og bevarelse af kulturel forskel. Det opfattes for det meste som selvindlysende, godt og værdifuldt, men også noget, der involverer misforståelse og konflikt. Det bruges i forbindelse med diskussioner og praksis vedrørende multikulturalisme, menneskelig mobilitet (migration og flygtningebevægelser), nationalstatspolitikker, identitetspolitik osv. (Brewster et al. 2002, Vertovec & Wessendorf 2004). Mangfoldighed er blevet en ideologi om delt menneskehed og ubetinget engagement i den positive side af forskellen og i nogle tilfælde et ledende princip for beslutningstagning. Som Hannerz bemærker, "en undersøgelse af diversitet er fortsat den bedste modgift mod utænkelig etnocentrisme" (2010: 544).

a) Diskussion

Udtrykket, mangfoldighed, især kulturel diversitet, er blevet introduceret i uddannelses- og pædagogisk litteratur i diskussioner af forskellige former for heterogenitet. Det fungerer som et paradigme for at tackle 'multikulturalismens' indvirkning på uddannelse. Mangfoldighed kan henvise til enhver tilgang, der genkender forskelle i uddannelsessammenhænge og praksis på baggrund af social og kulturel variation. Desuden har diskursen om diversitet en tendens til ikke kun at omfatte en beskrivende dimension af, hvordan kulturer og grupper (og deres respektive medlemmer) er forskelligt struktureret, men også en stærkt forskriftsmæssig dimension, der angiver, hvordan kulturer og grupper (og deres respektive medlemmer) skal interagere i sig selv og indbyrdes (Dietz 2009: 58-59).

Moderne globale fænomener (fx. immigration og flygtningebevægelse) har gradvist omdannet klasseværelser til et sted med multikulturelt møde. Forskning i kulturelt forskelle i uddannelse diskuterer de hindringer, som undervisning i et multikulturelt klasseværelse møder (Chouari 2016). Disse klasseværelser adskiller sig fra tidligere monokulturelle rum og kræver, at lærere er udstyret med supplerende kompetencer (McAllister & Irvine 2002), såsom færdigheder til at kommunikere og interagere effektivt med alle elever, til at styre og vurdere korrekt alle situationer i klasseværelset (Chamberlain, 2005). Rego og Nieto (2000) hævder, at god undervisning er mulig i det multikulturelle klasseværelse, når lærere er opmærksomme på de store udfordringer i disse klasser, er veluddannede og udstyret med

TRANSCA

passende kompetencer. En grundlæggende forudsætning er stadig, at skolerne reformeres mod multikulturel uddannelsespraksis.

b) Praktisk

Rego og Nieto (2000) præsenterer i deres undersøgelse to lande, De Forenede Stater og Spanien, med hensyn til de udfordringer lærerne står over for i skoler med kulturel, etnisk, racemæssig og sproglig diversitet. De spørsmål, de stiller, undersøger effektiviteten af uddannelsespraksis, som lærere skal gennemgå for at tilegne sig færdigheder til at håndtere kulturelle diversitetsproblematikker i skolerne. Mange studerende i USA, især dem med racemæssigt, kulturelt og økonomisk undertrykt baggrund, dumper i skolen. Traditionelle forklaringer på dette har været baseret på studerendes påståede genetiske mindreværd og kulturelle mangel eller på familiens ligegyldighed over for fordelene ved uddannelse (Rego & Nieto 2000: 417).

Når skolerne bliver mere heterogene, bliver det tydeligt, at elevernes baggrund og erfaringer skal tages i betragtning. At pege på elevernes baggrund som grunden til deres fiasko er således ganske problematisk for læreruddannelserne. De fleste læreruddannelser har svært ved at klæde alle lærerstuderende på til at adressere undervisning i kulturelt forskellige sammenhænge. Desuden er andelen af lærere fra kulturelt forskellige minoriteter (latino, afroamerikansk, asiatisk osv.) stadig lav. Imidlertid er nogle væsentlige ændringer begyndt at finde sted, såsom at indføre kurser i kulturel og historisk viden; fremme lærernes selvkendskab gennem kurser og andre aktiviteter, så som at tilskynde lærere til at lave etnografilignende forskning i de samfund, hvor de arbejder, eller opmuntre lærere til at skrive bøger til læreruddannelse baseret på deres erfaringer. Denne tilgang placerer lærerne i centrum i træningsprocessen (Rego & Nieto 2000: 417-418).

Tilfældet med Spanien er anderledes. Historisk set har landet været et sted for konflikt mellem forskellige religiøse grupperinger (kristen, jødisk, muslim). Bortset fra den sproglige og kulturelle flerhed har landet modtaget et stort antal indvandrere. Dets uddannelsessystem er organiseret efter en integrerende snarere end en pluralistisk tilgang. Kulturel diversitet betragtes næppe som afgørende. Ikke desto mindre har den store vækst i kulturudvekslingsprogrammer blandt studerende og lærere (såsom Erasmus, Socrates, Leonardo osv.) i de sidste 20 år bidraget til en stigende bevidsthed om kulturel diversitet. Lærerforeninger, NGO'er og universiteter er begyndt at inkludere kurser og programmer for undervisere, der afspejler interkulturelle spørgsmål.

Ifølge Rego & Nieto opfatter de fleste lærere den interkulturelle uddannelse som intet andet end en midlertidig bolig for nogle få indvandrere. Således bliver en komplet reform af læreruddannelsen obligatorisk. Rego og Nieto mener, at det ikke er nok at reformere læreruddannelsen; det er lige så vigtigt, at lærerne har brug for at lære af og regne med elevernes og familiens 'vidensfonde', et værdifuldt redskab i undervisningen.

Tænk videre:

- Hvordan oplever læreren diversitet i uddannelsessammenhænge?

TRANSCA

- Hvilken holdning har det nationale uddannelsessystem og de dominerende ideologier til ideer om diversitet?
- Hvad er udfordringerne ved at undervise i et kulturelt mangfoldigt klasseværelse?
- Hvilke færdigheder skal lærere tilegne sig for at være mere effektive i et kulturelt mangfoldigt klasseværelse?

KEY-WORDS/ KRYDS-REFERENCER

Forskæl, kultur, inklusion, eksklusion, multikulturalisme, interkulturel uddannelse.

Litteratur

Barnard, Al. (2004 [2000]). *History and Theory in Anthropology*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bath, Fr. (et al.) (2005). *One Discipline, Four Ways: British, German, French, and American Anthropology*. Chicago and London: University of Chicago Press.

Brewster, S. (et. al.) (2002). *Diversity Education: A literature review*. Calgary: Plan:Net Limited.

Chamberlain, S. P. (2005). Recognizing and responding to cultural differences in the education of culturally and linguistically diverse learners. *Intervention in School and Clinic*, 40(4). (195-211).

Chouari, A. (2016). Cultural Diversity and the Challenges of Teaching Multicultural Classes in the Twenty-First Century", *Arab World English Journal* 7(3). (3-17).

Dietz, G. (2009). *Multiculturalism, Interculturality and Diversity in Education: An Anthropological Approach*. Münster, New York, München: Waxmann.

Eriksen, Th., H. (2001 [1995]). *Small places, large issues: An introduction to social and cultural anthropology*. London, Sterling, Virginia: Pluto Press.

Eriksen, Th., H. & Nielsen, F., S. (2001). *A History of Anthropology*. London, Sterling, Virginia: Pluto Press.

Hannerz, Ul. (1996). *Transnational connections: Culture, people, places*. London and New York: Routledge.

Hannerz, Ul. (2010). The education of children in immigrant families. *American Anthropologist*, 112 (4). (539–551).

Kuper, Ad. (1988). *The Invention of Primitive Society: Transformations of an Illusion*. London and New York: Routledge

Levi-Strauss, Cl. (1985). *The View from Afar*. New York: Basic Books.

TRANSCA

McAllister, Gr. & Irvine, J., J. (2002). The Role of Empathy in Teaching Culturally Diverse Students: A Qualitative Study of Teachers' Beliefs. *Journal of Teacher Education*, 53 (5. (433-443).

Moore, J., D. (2009). *Visions of Culture: An Introduction to Anthropological Theories and Theorists* [3rd edition]. Lanham, New York, Toronto: Altamira.

Rego, M. A., & Nieto, S. (2000). Multicultural/intercultural teacher education in two contexts: Lessons from the United States and Spain. *Teaching and Teacher Education*, 16. (413-427).

Vertovec, S. & Wessendorf, S. (2004). *Migration and Cultural, Religious and Linguistic Diversity in Europe: An Overview of Issues and Trends*. Oxford: University of Oxford.

Forfattere: Ioannis Manos, Georgia Sarikoudi (GREECE)

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use, which may be made of the information contained therein.

